

Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, <i>prof.</i>
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	3.
Nastavna cjelina / tema	I. ZA SLOBODU SI STVOREN
Nastavna jedinica / podtema	3. Sloboda II.

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV A.6.1. Učenik analizira kroz konkretne primjere povezanost slobode i ljubavi.

OŠ KV A.6.1. Učenik navodi primjere vlastite odgovornosti u promicanju slobode i mira u svom okruženju.

OŠ KV C.6.2. Učenik uviđa povezanost ljubavi, odgovornosti i slobode.

OŠ KV C.6.2. Učenik objašnjava Isusov poziv za izgradnju pravednijega i boljega svijeta.

OŠ KV C.6.2. Učenik uočava potrebe ljudi oko sebe i navodi primjere odgovornoga ponašanja.

OŠ KV C.6.2. Učenik navodi i objašnjava tjelesna i duhovna djela milosrđa kao primjer kršćanske odgovornosti.

Ključni pojmovi	sloboda, ljubav, odgovornost, izbor, posljedica, mir, poštovanje, djela milosrđa, digitalna sloboda, privatnost, sigurnost na internetu
Središnje / problemsko pitanje	Kako su sloboda, ljubav i odgovornost povezane i kako svojim izborima možemo promicati slobodu i mir?
Nastavne metode	razgovor, rad na tekstu i digitalnom izvoru, klasična obrada s pitanjima, analiza citata i KKC-a, rad s tablicom, shematski prikaz, problemsko i suradničko učenje, analiza situacije, crtanje, formativna provjera
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik „Biram slobodu“, radna bilježnica, bilježnica, radni predlošci, projektor / pametna ploča, bojice, digitalni udžbenik, digitalni tekst „Sloboda na internetu“, računalo ili tablet (po izboru)
Međupredmetne poveznice	Građanski odgoj i obrazovanje – goo C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici; Osobni i socijalni razvoj – osr B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih; osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima; osr C.3.2. Prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu; Korištenje IKT tehnologije – ikt B.3.2. Učenik samostalno surađuje s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju; Informatika – C.6.1. pri objavljivanju i predstavljanju digitalnih sadržaja poštuje uvjete korištenja i postavke privatnosti; Hrvatski jezik – OŠ HJ A.6.1. kratko izlaže na zadanu temu

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: Praćenje obrazloženja učenika u povezivanju slobode, ljubavi i odgovornosti, interpretaciji citata, prepoznavanju djela milosrđa te procjeni odgovornoga ponašanja u digitalnom okružju.

Vrednovanje kao učenje: Samoprocjena učenika mogu li navesti odgovoran izbor kojim se štite sloboda drugoga i mir u zajednici.

Vrednovanje naučenoga: Formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš...

ili:

Gospodine Isuse, uči nas koristiti slobodu tako da ne zaboravimo druge. Pomozi nam birati s ljubavlju, preuzimati odgovornost za svoje postupke i riječima i djelima graditi mir. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će pročitati: „Za slobodu nas Krist oslobodi!“ (Gal 5,1). Nakon kratke tišine učenici će u sebi zamoliti oprost za trenutke kada slobodu nisu koristili za dobro i završiti riječima: „Isuse, pomози mi slobodno birati ljubav i dobro.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:

„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 10–11.“

ili:

„Učenici će u bilježnicu zapisati po jedan primjer vanjske i unutrašnje slobode te uz svaki u jednoj rečenici objasniti zašto pripada toj vrsti slobode.“

Motivacija:

Vjeroučitelj će prikazati slikovni sadržaj „Sloboda u odnosu s drugima“. Učenici najprije opisuju što rade tri učenika na slici, a zatim povezuju tri prikazane riječi s njihovim odnosom.

Razgovor:

- Može li svatko na slici imati svoje mišljenje i ipak raditi zajedno? (Može; sloboda ne ukida zajedništvo.)
- Što ljubav dodaje slobodnom izboru? (Poziva da poštujemo dobro i dostojanstvo drugoga.)
- Što odgovornost traži nakon izbora? (Da prihvatimo posljedice i učinimo ono što smo preuzeli.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas nastavljamo promišljati o slobodi i povezujemo je s ljubavlju i odgovornošću. Posebno ćemo uočiti kako naši izbori utječu na druge i kako možemo graditi mir. Istraživat ćemo: Kako su sloboda, ljubav i odgovornost povezane i kako svojim izborima možemo promicati slobodu i mir?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja (individualni rad, rad u paru i zajednička provjera, 12 minuta)

Učenici će pročitati glavni tekst „Sloboda“, udžbenik, str. 11, od rečenice „Neki ljudi smatraju...“ do rečenice „Stoga sloboda uvijek ide zajedno uz odgovornost i ljubav prema svim ljudima.“ Potom će pročitati tri pitanja na desnom rubu stranice: „Je li sloboda činiti sve što želim?“, „Zašto su ljudi nesretni iako rade što žele?“ i „Zašto su sloboda i odgovornost povezani?“ U paru će u radni predložak izdvojiti što tekst kaže o slobodi, granici slobode, odgovornosti i ljubavi. Jedan par na kraju jednom rečenicom odgovara na središnje pitanje.

Rješenje: Sloboda nije činjenje svega što poželimo bez ograničenja. Čovjek može odlučivati i djelovati dok ne ugrožava drugoga; granica naše slobode jest sloboda drugoga. Kršćanin slobodu promatra u odnosu s Bogom i pozvan je birati dobro. Zato sloboda ide zajedno s odgovornošću i ljubavlju prema ljudima.

Radni predložak:

SLOBODA	GRANICA SLOBODE	ODGOVORNOST	LJUBAV
_____	_____	_____	_____
Moj sažetak: _____	Moj sažetak: _____ –	Moj sažetak: _____	Moj sažetak: _____

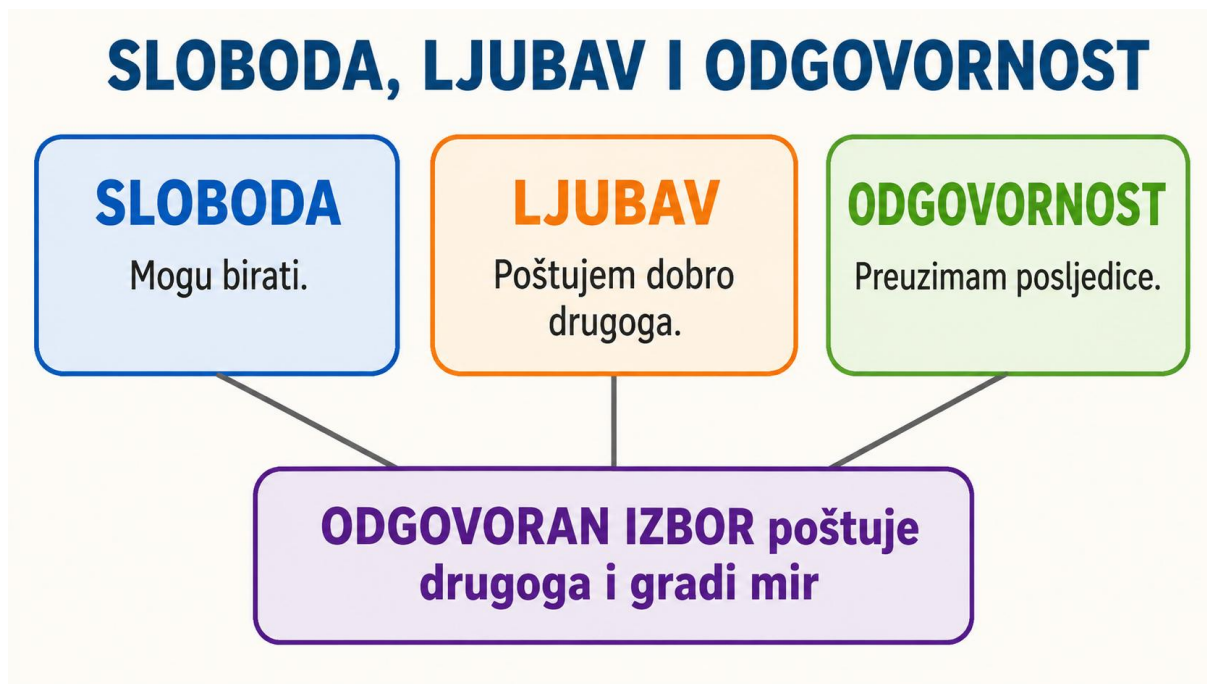
Ili:

Učenici će zajednički pročitati glavni tekst „Sloboda“, udžbenik, str. 11, a zatim i tri pitanja na desnom rubu stranice. Vjeroučitelj će u razgovoru s učenicima provjeriti razumijevanje i na ploči zapisati: SLOBODA – GRANICA DRUGOGA – ODGOVORNOST – LJUBAV.

Razgovor:

- Je li sloboda činiti sve što želim? (Nije; sloboda nije samovolja i naši izbori ne smiju ugrožavati drugoga.)
- Zašto su ljudi nesretni iako rade što žele? (Samo ispunjavanje želja ne daje unutrašnju slobodu, dobar odnos ni smisao; sebičan izbor može narušiti odnose.)
- Zašto su sloboda i odgovornost povezani? (Za svoje odluke i njihove posljedice preuzimamo odgovornost.)
- Što znači rečenica „Granica naše slobode je sloboda drugoga čovjeka“? (Moj izbor prestaje biti dobar kada ugrožava pravo, dostojanstvo ili slobodu drugoga.)
- Na što Isus poziva čovjeka u glavnom tekstu? (Izgrađivati bolji svijet i širiti kraljevstvo Božje birajući i čineći dobro.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

Kršćanski naglasak: Kršćanska sloboda ne usmjerava čovjeka prema samovolji, nego prema ljubavi, odgovornosti i poštovanju dostojanstva drugoga.

Aktivnost 2: Tri povezane riječi (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će za svaku ključnu riječ napisati po jedno pitanje koje ta riječ postavlja prije važnoga izbora. Zatim uspoređuju pitanja i biraju ono koje im najviše pomaže procijeniti situaciju.

Rješenje: *Moguće: Sloboda – „Što doista mogu izabrati?“ Ljubav – „Poštujem li ovim izborom drugoga?“ Odgovornost – „Jesam li spreman preuzeti posljedice?“*

Radni predložak:

SLOBODA	LJUBAV	ODGOVORNOST
Moje pitanje: _____	Moje pitanje: _____	Moje pitanje: _____

Aktivnost 3: Slobodan izbor koji poštuje drugoga (rad u skupinama, 7 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će analizirati tri situacije. Za svaku u tablicu upisuju što osoba može slobodno birati, kako može pokazati poštovanje i za što treba biti odgovorna. Svaka skupina predstavlja jednu situaciju.

Rješenje: *Primjeri: zajednički rad – mogu izreći prijedlog, saslušati druge, odraditi preuzeti dio; sportska igra – mogu igrati natjecateljski, poštovati pravila, prihvatiti posljedicu prekršaja; digitalna poruka – mogu odgovoriti, poštovati privatnost i ton, preuzeti odgovornost za napisano.*

Radni predložak:

SITUACIJA	SLOBODA	LJUBAV / POŠTOVANJE	ODGOVORNOST
zajednički rad	_____	_____	_____

sportska igra	_____	_____	_____
poruka u grupnom chatu	_____	_____	_____

Aktivnost 4: Sv. Augustin i KKC 2445 – ljubav usmjerava slobodu (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će pročitati dva navoda na dnu str. 11: sv. Augustin „Ljubi i čini što hoćeš.“ te KKC 2445: „Ljubav prema siromasima nespojiva je s neumjerenom ljubavlju prema bogatstvu ili sebičnom uporabom bogatstva.“ Za svaku tvrdnju u tablici biraju tumačenje koje je u skladu s navodima i uz dva odgovora kratko obrazlažu izbor.

Rješenje: 1. B – Augustin ne poziva na samovolju, nego na slobodu prožetu ljubavlju. 2. B – ljubav prema siromasima nije spojiva sa sebičnom uporabom dobara. 3. A – ako izbor ponižava drugoga, nije u skladu s ljubavlju. 4. A – odgovorna sloboda uključuje spremnost dijeliti i pomagati.

SV. AUGUSTIN
Ljubi i čini što hoćeš.
KKC 2445
Ljubav prema siromasima nespojiva je s neumjerenom ljubavlju prema bogatstvu ili sebičnom uporabom bogatstva.

Radni predložak:

TVRDNJA	A	B	MOJ IZBOR
1. „Ljubi i čini što hoćeš“ znači...	raditi što god poželim	ako istinski ljubim, biram dobro drugoga	_____
2. KKC 2445 uči da je ljubav prema siromasima...	nevažna za uporabu dobara	nespojiva sa sebičnom uporabom bogatstva	_____
3. Ako moj izbor ponižava drugoga...	nije u skladu s ljubavlju	ipak je dobar jer je moj	_____

4. Ako imam više nego što trebam...	moгу odgovorno dijeliti	ne trebam misliti na druge	_____
-------------------------------------	-------------------------	----------------------------	-------

Aktivnost 5: Posljedice: ja – drugi – zajednica (rad u paru, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici će za jedan odgovoran i jedan neodgovoran izbor upisati moguću posljedicu za osobu koja bira, za drugu osobu i za zajednicu. Zaključuju da se posljedice izbora ne zaustavljaju uvijek na onome tko je birao.

Rješenje: Mogući odgovori trebaju pokazati da isti izbor može utjecati na povjerenje, odnose, sigurnost ili suradnju više ljudi.

Radni predložak:

IZBOR	POSljedICA ZA MENE	ZA DRUGOGA	ZA ZAJEDNICU
odgovoran izbor	_____	_____	_____
neodgovoran izbor	_____	_____	_____

Aktivnost 6: „Krist nema drugih ruku osim tvojih...” (individualni rad, 6 minuta)

Učenici će pročitati donji tekst na str. 11 koji počinje riječima „Što više činiš dobro, slobodniji si“, a zatim odlomke „Krist nema drugih ruku osim tvojih...” U radni predložak upisuju što prema tekstu mogu činiti rukama, nogama, očima i usnama kako bi slobodu pretvorili u ljubav i odgovornost. Nakon rada četiri učenika čitaju po jedan primjer.

Rješenje: Ruke – zagrliti, služiti, nahraniti gladne, donijeti vodu žednima. Noge – otići do onih koji trebaju pomoć i posjetiti osamljene. Oči – primijetiti onoga tko je tužan ili treba pomoć. Usne – tješiti, reći lijepu riječ i govoriti o Božjoj ljubavi.

Radni predložak:

SLIKA IZ TEKSTA	ŠTO MOGU ČINITI?
RUKE	_____
NOGE	_____
OČI	_____
USNE	_____

Aktivnost 7: Sukob bez pobjednika i gubitnika (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će analizirati situaciju: dvoje učenika želi različito rasporediti zadatke u skupnom radu. U predložak upisuju što želi prva osoba, što želi druga, što obje mogu slobodno izreći te jedno rješenje koje poštuje obje strane. Izvjestitelj čita rješenje.

Rješenje: Primjereno rješenje uključuje slušanje obje strane, dogovor ili podjelu zadataka te preuzimanje dogovorenoga dijela bez vrijeđanja i prisile.

Radni predložak:

ŠTO ŽELI A?	ŠTO ŽELI B?	ŠTO OBOJE MOGU?	ODGOVORNO RJEŠENJE

Aktivnost 8: „Što više činiš dobro, slobodniji si“ (individualni rad, 5 minuta)

Učenici će pročitati donji tekst na str. 11 koji počinje rečenicom „Što više činiš dobro, slobodniji si.“ Za svaku izdvojenu poruku u tablici napisat će kratko što ona znači u svakodnevnom životu. Na kraju će zaokružiti poruku koja po njihovu mišljenju najbolje povezuje slobodu, dobro i pomoć drugima.

Rješenje: Mogući smisao poruka: činiti dobro produbljuje slobodu; odgovornost olakšava zajednički život; kršćanska sloboda postaje vidljiva u služenju i pomoći; riječi, pogled i postupci mogu tješiti i graditi mir.

Radni predložak:

PORUKA IZ TEKSTA	ŠTO TO ZNAČI U ŽIVOTU?
„Što više činiš dobro, slobodniji si.“	
„Sloboda i odgovornost čine te uzvišenijim od svih stvorenja.“	
„Znaj da si ovdje zato da drugima olakšaš putovanje...“	
„...da priskoče u pomoć.“	

Aktivnost 9: Odgovornost ne ukida slobodu (frontalni rad i razgovor, 6 minuta)

Vjeroučitelj će napisati na ploču rečenicu: „Ako sam odgovoran, onda nisam slobodan.“ Učenici se opredjeljuju slažu li se ili ne te obrazlažu. Vjeroučitelj vodi prema zaključku da odgovornost ne ukida izbor, nego traži da ga shvatimo ozbiljno.

Ako sam odgovoran, onda nisam slobodan.

Razgovor:

- Što se mijenja kada prije izbora razmislimo o posljedicama? (Izbor postaje promišljeniji i odgovorniji.)
- Je li prihvaćanje posljedice isto što i gubitak slobode? (Nije; to je dio odgovornosti za već doneseni izbor.)

Aktivnost 10: Djela milosrđa – odgovornost na djelu (rad u skupinama, 8 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će pročitati zeleni okvir KKC 2447 na vrhu str. 11. Potom će proučiti tekstove “Tjelesna i duhovna djela milosrđa”, udžbenik, str. 92. Jedna polovica skupina izdvaja duhovna djela milosrđa, a druga polovica tjelesna. Zatim svaka skupina odabire po jedno djelo i navodi jednostavan, primjeren primjer kako ga učenik može ostvariti u svojoj okolini. Naglasak je na tome da kršćanska odgovornost nije samo dobra namjera nego konkretno djelo ljubavi.

Rješenje: Prema KKC 2447, duhovna djela milosrđa uključuju poučavati, savjetovati, tješiti, bodriti, praštati i strpljivo podnositi. Tjelesna djela milosrđa uključuju nahraniti gladne, ugostiti beskućnike, odjenuti one koji trebaju odjeće, pohoditi bolesne i utamničene te pokopati mrtve; milostinja siromasima jedno je od glavnih svjedočanstava bratske ljubavi.

KKC 2447

Poučavati, savjetovati, tješiti, bodriti, djela su duhovnog milosrđa, kao i praštati i strpljivo podnositi. Djela tjelesnog milosrđa jesu poglavito nahraniti gladne, ugostiti beskućnike, odjenuti one koji trebaju odjeću, pohoditi bolesne i utamničene, pokopati mrtve. Među tim djelima, milostinja dana siromasima jedno je od glavnih svjedočanstava bratske ljubavi.

Radni predložak:

DUHOVNA DJELA MILOSRĐA	TJELESNA DJELA MILOSRĐA
<i>Navesti ih:</i> 1. _____ 2. _____ ...	<i>Navesti ih:</i> 1. _____ 2. _____ ...
Moj primjer: _____	Moj primjer: _____

Aktivnost 11: Može li ljubav biti prisiljena? (rad u paru i razgovor, 6 minuta)

Rad u paru. Učenici najprije kratko razgovaraju o pitanju iz naslova, a zatim jedan par iznosi zaključak razredu. Vjeroučitelj usmjerava razgovor na poštovanje slobode drugoga: ljubav se ne dokazuje prisilom, prijetnjom ili ucjenom.

Razgovor:

- Što se događa s odnosom kada nekoga prisiljavamo? (Narušavaju se povjerenje, poštovanje i sloboda drugoga.)
- Kako možemo pokazati da nam je stalo, a ipak poštovati tuđu slobodu? (Saslušati, savjetovati bez prisile, pomoći i prihvatiti da drugi može odlučiti drukčije.)

Aktivnost 12: Četiri riječi – jedna veza (rad u skupinama, 6 minuta)

Rad u skupinama. Učenici će povezati riječi SLOBODA – LJUBAV – ODGOVORNOST – MIR jednom strelicom ili kratkom rečenicom između svakoga para. Skupina zatim čita jednu najvažniju vezu.

Rješenje: Moguće: sloboda + odgovornost = promišljen izbor; ljubav + sloboda = poštovanje; odgovornost + mir = popravljanje posljedica i pouzdanost; sve zajedno pomaže boljim odnosima.

Radni predložak:

SLOBODA	LJUBAV	ODGOVORNOST	MIR
_____	_____	_____	_____

Aktivnost 13: Most slobode (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će bojicama dovršiti most između polja JA i DRUGI. Na daske mosta upisuju ili crtaju pet znakova ponašanja koji povezuju slobodu s mirom, primjerice slušanje, poštovanje, ispunjen dogovor ili ispriku. Na kraju zaokružuju jednu „dasku“ koju smatraju najvažnijom.

Radni predložak:

MOST SLOBODE

Na daske upiši / nacrtaj što povezuje slobodu i mir.

--	--	--	--	--

JA

DRUGI

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 14: Krugovi izbora (individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)

Učenici će u prvi krug nacrtati jedan odgovoran izbor, u drugi kako on može djelovati na drugoga, a u treći kako može djelovati na razred ili drugu zajednicu. Ispod crteža pišu jednu kratku rečenicu zaključka. Prikazi ostaju općeniti i ne traže privatne podatke.

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča (individualni rad i razgovor, 8 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Prije nego što pošalješ

Petra je u razrednoj grupi dobila smiješnu fotografiju prijateljice. Mogla ju je odmah proslijediti dalje. Nitko joj to nije zabranio, a nekoliko je učenika već napisalo: „Pošalji!“ Petra je zastala. Pomislila je kako bi se ona osjećala da netko bez pitanja dijeli njezinu fotografiju. Umjesto prosljeđivanja napisala je: „Neću slati bez dopuštenja.“ Netko joj je odgovorio da je preozbiljna, ali fotografija se ubrzo prestala širiti. Sutradan joj je prijateljica tiho zahvalila. Petra je shvatila da njezina sloboda nije nestala zato što nije učinila sve što je mogla. Upravo suprotno: slobodno je odlučila poštovati drugu osobu i prihvatila odgovornost za ono što šalje.

Razgovor:

- Koju je mogućnost Petra imala? (Mogla je proslijediti fotografiju.)
- Kako se u njezinoj odluci vide ljubav i poštovanje? (Razmišlja kako bi se druga osoba osjećala i ne dijeli bez dopuštenja.)
- Gdje se vidi odgovornost? (Preuzima odgovornost za ono što šalje i za moguću posljedicu za drugu osobu.)

Pouka: Sloboda je zrelija kada je povezana s ljubavlju i odgovornošću; takav izbor može čuvati dostojanstvo drugoga i graditi mir.

Aktivnost 16: Zapišimo! (individualni rad uz zajedničku provjeru, 7 minuta)

Učenici će ispraviti četiri netočne rečenice tako da svaku preoblikuju u točnu. Vjeroučitelj će nakon rada pročitati ispravne formulacije, a učenici će usporediti svoje zapise.

Rješenje: 1. Sloboda nije samovolja; izbor treba poštovati drugoga. 2. Ljubav poštuje slobodu i ne prisiljava. 3. Odgovornost uključuje promišljanje i preuzimanje posljedica. 4. Kršćanska odgovornost pokazuje se i konkretnim djelima milosrđa.

SLOBODA – nastavak

ISPRAVI SVAKU REČENICU TAKO DA POSTANE TOČNA!

1. Sloboda znači učiniti sve što želim, bez obzira na druge.
2. Ljubav može prisiliti drugoga na ono što mi želimo.
3. Odgovornost počinje tek kada nas netko kazni.
4. Kršćanska odgovornost ostaje samo na riječima.

Aktivnost 17: Radna bilježnica (individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 8 minuta)

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 12 (mogu biti i odabrani zadatci po želji). Nakon rješavanja usporedit će odgovore i ispraviti netočnosti.

Aktivnost 18: Formativna provjera (frontalni rad i individualni odgovor, 5 minuta)

Vjeroučitelj će pročitati pet tvrdnji. Učenici će pokazati A ako je tvrdnja točna ili B ako je netočna. Nakon netočne tvrdnje vjeroučitelj proziva učenika koji je treba ispraviti.

- Slobodan izbor nema posljedice. (B – svaki izbor može imati posljedice.)
- Ljubav poštuje slobodu drugoga. (A)
- Odgovornost uključuje spremnost preuzeti posljedice vlastitoga izbora. (A)
- Za mir u razredu odgovorni su samo odrasli. (B – i učenici svojim riječima i postupcima pridonose miru.)
- Mogu se s nekim ne slagati i ipak poštovati njegovu slobodu i dostojanstvo. (A)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci (Individualni rad, rad u paru, rad u skupinama, 8 minuta)

a) Učenici će riješiti zadatak pod ikonom smješka u digitalnom udžbeniku, str. 11.

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

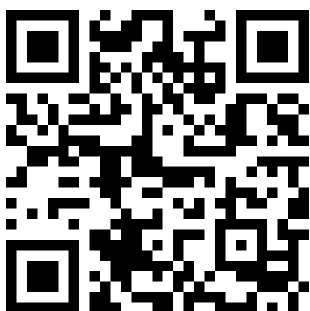

Predstavljanje rezultata i razgovor.

b) Učenici će složiti smislenu riječi u cjeline!

[klikni ovdje – poveznica](#)

Kod:

Nedigitalna alternativa: Učenici će pročitati tekst „Sloboda na internetu“ iz digitalnoga dijela udžbenika. Svaka skupina odabrat će ili dobiti dva pitanja iz teksta. Za njih će izdvojiti što može ugroziti slobodu te predložiti odgovoran postupak kojim se štite vlastita i tuđa sloboda, sigurnost i dostojanstvo.

Rješenje / mogući odgovori: Učenici mogu prepoznati područja osobnoga identiteta, ravnoteže vremena i ovisnosti, sigurnosti i zaštite podataka, rizičnoga ponašanja, suosjećanja i komunikacije, procjene sadržaja, privatnosti i intelektualnoga vlasništva te slobode govora bez govora mržnje. Odgovoran postupak treba čuvati vlastitu i tuđu slobodu, privatnost, sigurnost i dostojanstvo.

Sloboda na internetu

Digitalni svijet ti nudi velike mogućnosti za učenje i zabavu, ali skriva i mnoge rizike. Koristeći se različitim digitalnim medijima možeš postati ovisan o nekim sadržajima i mogućnostima, biti izložen neprimjerenim i nasilnim sadržajima, prevarama i krađama identiteta i podataka. Važno je znati kako se koristiti mogućnostima koje nudi internet a da to ne ugrozi tvoju i tuđu slobodu.

Razmisli o sljedećem i porazgovaraj sa roditeljima i prijateljima o tome:

1. Kako kreirati osobni identitet?
2. Kako naučiti vladati digitalnim uređajima, da oni ne zavladaju tobom? Kako uspostaviti ravnotežu između vremena provedenog online i vremena u stvarnom životu?
3. Kako prepoznati internetske opasnosti i naučiti alate za vlastitu sigurnost i zaštitu podataka?
4. Kako uočiti opasnosti vlastitog rizičnog ponašanja na internetu?
5. Kako razvijati suosjećanje za druge i izgrađivati dobre online odnose (ne rugati se nekome, ružno komentirati)?
6. Kako razvijati sposobnost prikladne online komunikacije i suradnje s drugima?
7. Kako pronaći kvalitetne internetske sadržaje, znati ih procijeniti i odgovorno ih koristiti?
8. Kako čuvati pravo na privatnost? Kako štititi svoje i tuđe intelektualno vlasništvo?
9. Kako koristiti pravo i slobodu govora vodeći računa o zaštiti od govora mržnje?
10. Kako izbjeći ovisnost o internetskim sadržajima, online igricama i društvenim mrežama?

Izvor: digitalni dio udžbenika „Biram slobodu“.

Radni predložak:

PITANJE / PROBLEM	ŠTO MOŽE UGROZITI SLOBODU?	ODGOVORAN POSTUPAK
br. _____	_____	_____
br. _____	_____	_____

Aktivnost 20: Mikropauza *(rad u paru, 2 minute)*

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

U paru učenici stoje okrenuti jedan prema drugomu. Prvi napravi dva spora, jednostavna pokreta rukama, a drugi ih zrcalno ponovi. Nakon 20 sekundi zamjenjuju uloge. Završava na znak: „Hvala – sjedamo i nastavljamo.“

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja:

Razgovor:

- Kako možeš pokazati slobodu, a istodobno poštovati drugoga? (Izreći svoj izbor ili mišljenje bez prisile, vrijeđanja i ugrožavanja drugoga.)
- Što odgovornost dodaje slobodnom izboru? (Promišljanje i preuzimanje posljedica.)
- Koji postupci u razredu najizravnije grade mir? (Slušanje, poštovanje, ispunjavanje dogovora, isprika, pravedno rješavanje sukoba.)

Sinteza:

Učenici će dovršiti „formulu odnosa“ riječima, a ne računanjem: SLOBODA + LJUBAV + ODGOVORNOST → _____. Nakon nekoliko prijedloga razred bira riječ ili kratku sintagmu koja najbolje odgovara središnjem pitanju.

Mogući odgovor: Moguće: mir, poštovanje, dobar odnos, pravedan izbor, dobro za mene i druge.

SLOBODA + LJUBAV + ODGOVORNOST → _____.

Zaključak vjeroučitelja: Sloboda je stvarna kada je ne odvajamo od ljubavi i odgovornosti. Naši izbori imaju posljedice za nas i za druge, pa promišljenim, poštujućim ponašanjem možemo graditi mir u svojoj okolini.

Samovrednovanje:

Učenici će odabrati jedan smjer na prikazu kompasa prema tome koliko jasno mogu povezati slobodu, ljubav, odgovornost i mir. Izbor mogu pokazati diskretno prstima 1, 2 ili 3 ili ga zadržati za sebe.

MOJ KOMPAS RAZUMIJEVANJA

JASAN SMJER

Mogu povezati slobodu, ljubav i odgovornost.

TREBAM JOŠ ORIJENTIRA

Vežu razumijem, ali trebam još primjer.

TREBAM POMOĆ

Još mi nije jasno kako se pojmovi povezuju.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 12.

Ili:

Učenici će napisati jednu kratku situaciju u kojoj slobodan izbor pokazuje ljubav i odgovornost te u jednoj rečenici navesti moguću dobru posljedicu.

Izborna domaća zadaća: Učenici će tijekom dana uočiti jedan primjer mirnoga dogovora ili poštovanja tuđega izbora i zapisati samo što su iz toga naučili, bez imena i osobnih podataka.

Završna molitva:

Gospodine Isuse, hvala Ti za dar slobode i za ljude koje susrećemo. Pomozi nam birati s ljubavlju, preuzimati odgovornost za svoje riječi i djela te u svojoj okolini graditi poštovanje i mir. Amen.

ili:

Anđele, čuvaru mili...

ili:

Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili...“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube.

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled domaće zadaće, motivacija i najava teme	6 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	9 minuta
Aktivnost 4: Sv. Augustin i KKC 2445 – ljubav usmjerava slobodu	4 minute
Aktivnost 6: „Krist nema drugih ruku osim tvojih...“	5 minuta
Aktivnost 10: Djela milosrđa – odgovornost na djelu	6 minuta
Aktivnost 19: Sloboda na internetu	6 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i molitva	4 minute

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

- ☐ Mogu li učenici objasniti granicu slobode u odnosu na slobodu i dostojanstvo drugoga?
- ☐ Mogu li povezati slobodu, ljubav i odgovornost s glavnim tekstom na str. 11?
- ☐ Mogu li protumačiti Augustinovu misao i poruku KKC 2445 bez svođenja slobode na samovolju?
- ☐ Mogu li navesti primjere duhovnih i tjelesnih djela milosrđa prema KKC 2447?
- ☐ Mogu li navesti odgovoran izbor u digitalnom okružju kojim štite vlastitu i tuđu slobodu, privatnost, dostojanstvo i mir?